

Βαθμός Ασφαλείας:
Να διατηρηθεί μέχρι:
Βαθμός Προτεραιότητας:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Μαρούσι, 01/10/2025
Αρ. πρωτ. 122194 /ΓΔ4

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ, ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ Π.Ε.
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ Δ.Ε.
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΤΥΠΩΝ ΚΑΙ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΩΝ
ΣΧΟΛΕΙΩΝ

Ταχ. Δ/ση : Ανδρέα Παπανδρέου 37
Τ.Κ. – Πόλη : 15180 – Μαρούσι
Πληροφορίες : Ι. Μπουσδούνης
Ιστοσελίδα : <http://www.minedu.gov.gr>
Email : deae@minedu.gov.gr
Τηλέφωνο : 210 344 2191

ΠΡΟΣ :

- 1) Περιφερειακές Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας & Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
- 2) Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας & Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
- 3) Σύμβουλοι Εκπαίδευσης (μέσω των Δ/νσεων Π.Ε. και Δ.Ε.)
- 4) Κέντρα Διεπιστημονικής Αξιολόγησης, Συμβουλευτικής και Υποστήριξης (ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ.) (μέσω των Π.Δ.Ε.)
- 5) Σχολικές μονάδες Π.Ε. και Δ.Ε. (μέσω των Δ/νσεων Π.Ε. και Δ.Ε.)
- 6) Σιβιτανίδειο Δημόσια Σχολή Τεχνών και Επαγγελματιών
(info@sivitanidios.edu.gr)

ΘΕΜΑ: «Διευκρινιστικές οδηγίες του ν. 3699/2008 (Α'199) όπως τροποποιήθηκε και ισχύει»

Κατόπιν της ψήφισης του ν. 5224/2025 (Α'142) και συγκεκριμένα του άρθρου 117, με το οποίο τροποποιήθηκε το άρθρο 6 του Ν.3699/2008 και ερωτημάτων που τέθηκαν στην υπηρεσία μας, σας γνωρίζουμε ότι:

από τη συνδυαστική εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 2, 3, 4, 5, 6 του Ν.3699/2008 (ΦΕΚ 199 Α'/2-10-2008): «Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση ατόμων με αναπηρία ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες», των άρθρων 11, 12, 17Α, 53, 54 και 86 του Ν. 4823/21 (ΦΕΚ 136 Α/3-8-2021): «Αναβάθμιση του σχολείου, ενδυνάμωση των εκπαιδευτικών και άλλες διατάξεις» και των υπό στοιχεία: 1) 27922/Γ6/2007 (Β'449): «Καθορισμός των ιδιαίτερων καθηκόντων και αρμοδιοτήτων. α) Του εκπαιδευτικού προσωπικού, που υπηρετεί σε σχολικές μονάδες ειδικής αγωγής (ΣΜΕΑ) της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ειδικά σχολεία, τμήματα ένταξης), και σε προγράμματα ειδικής αγωγής (παράλληλη στήριξη και παροχή διδασκαλίας στο σπίτι)» όπως τροποποιήθηκε με την υπό στοιχεία 48275/Δ3/2019 Υ.Α. (Β'1088) και 2) 134960/Δ3/2021 (Β'5009): «Ενιαίος κανονισμός λειτουργίας των Σχολικών Δικτύων Εκπαιδευτικής Υποστήριξης (Σ.Δ.Ε.Υ.) και των Επιτροπών Διεπιστημονικής Υποστήριξης (Ε.Δ.Υ.) των σχολικών μονάδων της γενικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης και καθορισμός των ιδιαίτερων καθηκόντων των μελών αυτών» Υπουργικών Αποφάσεων, καθώς και των με αριθμ. πρωτ. 93506/Δ3/25-08-2023: «Διευκρινιστικές οδηγίες του ν. 3699/2008 (Α'199)

σχετικά με την παράλληλη στήριξη-συνεκπαίδευση» και 138415/Δ3/4-12-2023: «Οδηγίες - κατευθύνσεις για τη λειτουργία των θεσμών ενταξιακής εκπαίδευσης» εγκυκλίων, προκύπτει ότι:

- Το τμήμα ένταξης και η παράλληλη στήριξη-συνεκπαίδευση παρέχονται ως ενισχυτικός και ενταξιακός θεσμός της μαθησιακής διαδικασίας και της παιδαγωγικής πράξης σε μαθητές/τριες με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες που φοιτούν σε σχολεία της γενικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης, με στόχο την επίτευξη του μέγιστου βαθμού αυτονομίας τους τόσο σε μαθησιακό όσο και σε ψυχοκοινωνικό επίπεδο στο πλαίσιο της τάξης.
- Η εκπαίδευση των μαθητών/τριών συνολικά, συμπεριλαμβανομένων και όσων υποστηρίζονται από τους θεσμούς του τμήματος ένταξης ή της παράλληλης στήριξης-συνεκπαίδευσης, αποτελεί ευθύνη του συλλόγου διδασκόντων/διδασκουσών και όχι ευθύνη μόνο των εκπαιδευτικών ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης.
- Η εκπαίδευση και υποστήριξη των μαθητών/τριών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και η διαμόρφωση συνεκπαιδευτικού πλαισίου στο σχολείο, απαιτεί τη συνέργεια όλων των εμπλεκόμενων και συγκεκριμένα: α) των σχολικών μονάδων με τους υποστηρικτικούς θεσμούς (ΚΕΔΑΣΥ, Ε.Δ.Υ., Σύμβουλοι Εκπαίδευσης γενικής, ειδικής και ενταξιακής εκπαίδευσης και ειδικού εκπαιδευτικού προσωπικού), β) των εκπαιδευτικών γενικής και ειδικής εκπαίδευσης και γ) της σχολικής μονάδας και της οικογένειας. Η συνεργασία απαιτείται να είναι συνεχής και αποτελεί υποχρέωση όλων των εμπλεκόμενων, οι οποίοι οφείλουν να ακολουθούν τις βασικές αρχές της καλής συνεργασίας η οποία εδράζεται στην εμπιστοσύνη, στην κατανόηση, στον αμοιβαίο σεβασμό και στη συνέπεια τόσο στην επικοινωνία όσο και στην κοινή δράση.
- Για όλους/όλες τους/τις μαθητές/τριες οι οποίοι υποστηρίζονται από τον θεσμό του τμήματος ένταξης και της παράλληλης στήριξης-συνεκπαίδευσης τηρείται **ατομικός φάκελος** και υλοποιείται **Εξατομικευμένο Πρόγραμμα Εκπαίδευσης (ΕΠΕ)**.
- Οι ατομικοί φάκελοι φυλάσσονται με **ευθύνη του/της Διευθυντή/ντριας/Προϊσταμένου/ης** του σχολείου και για στοιχεία του φακέλου ενημερώνονται όλα τα μέλη του προσωπικού του σχολείου που εμπλέκονται στην εκπαίδευση του/της μαθητή/τριας, με σκοπό την καλύτερη υποστήριξή του/της σε μαθησιακό και ψυχοκοινωνικό επίπεδο. Σε κάθε περίπτωση, οι ως άνω καλούνται να τηρούν το επαγγελματικό και επιστημονικό απόρρητο των πληροφοριών και να προστατεύουν τα ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα των μαθητών/τριών προς αποφυγή φαινομένων στιγματισμού ή αρνητικών σχολίων.
- Ο/Η Διευθυντής/ντρια/Προϊστάμενος/η του σχολείου και ο/η Σύμβουλος Εκπαίδευσης Ειδικής Αγωγής και Ενταξιακής Εκπαίδευσης εποπτεύουν τη σύνταξη, την παρακολούθηση της πορείας και την τελική υλοποίηση του ΕΠΕ.
- Το ΕΠΕ αποτελεί παιδαγωγικό κείμενο δυναμικού και εξελίξιμου χαρακτήρα, το οποίο σχεδιάζεται και υλοποιείται με συνεργατικές διαδικασίες.

- Η υλοποίηση Εξατομικευμένου Προγράμματος Εκπαίδευσης **δεν ταυτίζεται με τη διδασκαλία «έναν προς έναν»**. Η υποστήριξη με τη μορφή 1:1 μπορεί να αποτελεί μέρος της εφαρμογής του ΕΠΕ, όταν και αν αυτό κρίνεται απαραίτητο.
- Η αξιολογική έκθεση του ΚΕΔΑΣΥ περιλαμβάνει τις Περιοχές και Θεματικές Παρέμβασης (Βασικοί Άξονες) του ΕΠΕ. Η Επιτροπή Διεπιστημονικής Υποστήριξης (Ε.Δ.Υ.), εφόσον έχει συσταθεί ή οι εκπαιδευτικοί Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (τμήματος ένταξης ή παράλληλης στήριξης-συνεκπαίδευσης) σε συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς γενικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης, σχεδιάζουν **από κοινού** το ΕΠΕ.
- Η συνεργασία των εκπαιδευτικών **γενικής και ειδικής εκπαίδευσης** τόσο στον σχεδιασμό όσο και στην εφαρμογή και αξιολόγηση (διαμορφωτική και τελική) του ΕΠΕ είναι υποχρεωτική. Για τον σκοπό αυτό, με ευθύνη του/της Διευθυντή/ντριας, Προϊσταμένου/ης του σχολείου προβλέπεται στην παρ. 8 του άρθρου 13 του ν. 1566/1985 (167 Α'), όπως έχει τροποποιηθεί με την παρ. 2 του άρθρου 101 του ν. 4823/2021 (136 Α') και ισχύει, η δυνατότητα διενέργειας **παιδαγωγικών συναντήσεων** **«για την κατάρτιση ομαδικών ή εξατομικευμένων προγραμμάτων υποστήριξης συγκεκριμένων μαθητικών ομάδων ή μαθητών»**
- Οι στόχοι του ΕΠΕ μπορούν να αφορούν τόσο σε γνωστικά αντικείμενα όσο και στην κοινωνική και ψυχοσυναισθηματική ανάπτυξη και την πλήρη συμμετοχή των μαθητών/τριών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στην εκπαιδευτική διαδικασία.
- Η επιλογή των μορφών και των θεμάτων αξιολόγησης όσο και η βαθμολογική αποτύπωση της αξιολόγησης πραγματοποιείται από τον εκπαιδευτικό γενικής εκπαίδευσης συνεκτιμώντας τόσο τη γνώμη του εκπαιδευτικού ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης όσο και τους στόχους του ΕΠΕ και τις προτάσεις του ΚΕΔΑΣΥ. Ειδικότερα στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση το ΕΠΕ, μεταξύ άλλων, δύναται να περιλαμβάνει και να περιγράφει τον τρόπο και την πιθανή επιλογή εναλλακτικών μορφών αξιολόγησης του/της μαθητή/τριας.
- Οι Διευθυντές/ντριες, Προϊστάμενοι/ες των σχολείων, οι Σύμβουλοι Εκπαίδευσης (γενικής, ειδικής και ενταξιακής εκπαίδευσης και ειδικού εκπαιδευτικού προσωπικού) και τα ΚΕΔΑΣΥ λαμβάνουν μέριμνα για την επιμόρφωση της σχολικής κοινότητας πάνω σε θέματα ειδικής και ενταξιακής εκπαίδευσης. Στις ηλεκτρονικές διευθύνσεις που περιλαμβάνονται ως Παράρτημα στην παρούσα υπάρχει επιμορφωτικό υλικό για την εκπαίδευση μαθητών/τριών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες το οποίο επιβάλλεται να αξιοποιείται από τις σχολικές μονάδες.
- Ο/Η εκπαιδευτικός που διδάσκει στο τμήμα και ο/η εκπαιδευτικός ΕΑΕ (τμήματος ένταξης ή παράλληλης στήριξης-συνεκπαίδευσης) συνεργάζονται συνεχώς υποχρεωτικά για την ολόπλευρη υποστήριξη των μαθητών/τριών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, καθώς και του συνόλου των μαθητών/τριών του τμήματος. Συγκεκριμένα ο/η εκπαιδευτικός ΕΑΕ και ο/η εκπαιδευτικός της τάξης συνεργάζονται σε επίπεδο: α) σχεδιασμού και προγραμματισμού της

διδασκαλίας και β) εφαρμογής των διαφοροποιημένων παρεμβάσεων. Απώτερος στόχος του συνεργατικού μοντέλου διδασκαλίας αποτελεί η ενσωμάτωση συγκεκριμένων διαφοροποιημένων πρακτικών και παρεμβάσεων στο πλαίσιο της συνδιδασκαλίας, οι οποίες υποστηρίζουν τις εξατομικευμένες ανάγκες του/της κάθε μαθητή/τριας στο πλαίσιο της τάξης-ομάδας.

- Τόσο στον σχεδιασμό του ΕΠΕ όσο και στην εφαρμογή του ωρολογίου προγράμματος του εκπαιδευτικού τμήματος ένταξης, **η υποστήριξη του/της μαθητή/τριας γίνεται κατά κύριο λόγο εντός της τάξης του/της**. Η υποστήριξη σε ιδιαίτερο χώρο υλοποιείται εφόσον το επιβάλλουν οι ιδιαίτερες εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών/τριών, για όσο χρονικό διάστημα κρίνεται απαραίτητο και με στόχο τη δυνατότητα υποστήριξης αυτών εντός του περιβάλλοντος της τάξης τους.
- Σε κάθε σχολική μονάδα λειτουργεί ένα (1) Τμήμα Ένταξης, το οποίο στελεχώνεται **αποκλειστικά** σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 6 του ν.3699/2008 ήτοι **μέχρι δύο (2) συνολικά** εκπαιδευτικούς σε **Νηπιαγωγείο και Δημοτικό, μέχρι τρεις (3) συνολικά** εκπαιδευτικούς διαφορετικών ειδικοτήτων σε **Γυμνάσιο και ΓΕΛ και μέχρι τέσσερις (4) συνολικά** εκπαιδευτικούς διαφορετικών ειδικοτήτων σε **ΕΠΑΛ**.
- Για την υποστήριξη την οποία παρέχει ο/η εκπαιδευτικός τμήματος ένταξης ή παράλληλης στήριξης-συνεκπαίδευσης δεν απαιτείται εκ του νόμου η τήρηση διακριτού βιβλίου ύλης ή απουσιολογίου. Οι στόχοι και όλες οι πληροφορίες οι οποίες αφορούν τον/την μαθητή/τρια που υποστηρίζεται από εκπαιδευτικό ΕΑΕ, περιλαμβάνονται στο ΕΠΕ.
- Για τους/τις μαθητές/τριες για τους/τις οποίους/ες έχει κατατεθεί από την οικογένεια στο σχολείο αξιολογική έκθεση ΚΕΔΑΣΥ με πρόταση για υποστήριξη από τμήμα ένταξης, δεν απαιτείται επιπλέον υπεύθυνη δήλωση εκ μέρους των γονέων/κηδεμόνων/εχόντων την επιμέλεια δια της οποίας να δίνεται η συναίνεσή τους για την υποστήριξη του/της μαθητή/τριας. Σε κάθε περίπτωση οι γονείς/κηδεμόνες/έχοντες την επιμέλεια έχουν δικαίωμα να ενημερώνονται για τον τρόπο υλοποίησης της υποστήριξης του παιδιού τους και για τους στόχους του ΕΠΕ.
- Για τις περιπτώσεις που δεν έχει ακόμη εκδοθεί σχετική αξιολογική έκθεση του ΚΕΔΑΣΥ εφαρμόζονται όσα ορίζονται στο άρθρο 6 του ν.3699/2008: «Στα Τ.Ε. μπορούν να υποστηρίζονται και μαθητές με μόνη την εισήγηση της Ε.Δ.Υ. ή του συλλόγου διδασκόντων, η οποία υποβάλλεται μετά από γνώμη του Συμβούλου Ειδικής Αγωγής και Ενταξιακής Εκπαίδευσης, ο οποίος έχει την παιδαγωγική ευθύνη της σχολικής μονάδας για την ενταξιακή εκπαίδευση ή, εάν δεν υφίσταται, του Συμβούλου Εκπαίδευσης που έχει την παιδαγωγική ευθύνη της σχολικής μονάδας και μέχρι την έκδοση της αξιολογικής έκθεσης από το ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ., με τη **συναίνεση** των γονέων ή κηδεμόνων».
- Η κατανομή των ωρών υποστήριξης από εκπαιδευτικό/ούς ΕΑΕ (τμήματος ένταξης ή παράλληλης στήριξης-συνεκπαίδευσης) σε τμήματα του σχολείου, αποφασίζεται από τον Σύλλογο Διδασκόντων και καταγράφεται στο πρακτικό του Συλλόγου, κατόπιν συνεργασίας των εκπαιδευτικών γενικής εκπαίδευσης στα τμήματα των οποίων θα παρασχεθεί η υποστήριξη, των εκπαιδευτικών ΕΑΕ, της Ε.Δ.Υ. (εφόσον έχει συσταθεί) καθώς και του/της Διευθυντή/ντριας, Προϊσταμένου/ης, μετά από

εισήγηση του/της Διευθυντή/ντριας/Προϊσταμένου/ης. Για την ως άνω εισήγηση πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες υποστήριξης του/της κάθε μαθητή/τριας, όπως αυτές αναδεικνύονται από το ωρολόγιο πρόγραμμα, τις Περιοχές και Θεματικές Παρέμβασης (Βασικοί Άξονες) του ΕΠΕ, την τάξη φοίτησης, τις συνολικές ανάγκες κάθε τμήματος και τα γνωστικά αντικείμενα που απαιτούν ενισχυμένη στήριξη.

- Μαθητές/τριες που διαθέτουν αξιολογική έκθεση από το ΚΕΔΑΣΥ για παράλληλη στήριξη-συνεκπαίδευση δύνανται κατά περίπτωση να υποστηρίζονται από εκπαιδευτικό ΕΑΕ του τμήματος ένταξης. Ομοίως και μαθητές/τριες που διαθέτουν αξιολογική έκθεση από το ΚΕΔΑΣΥ για τμήμα ένταξης, δύνανται κατά περίπτωση να υποστηρίζονται από εκπαιδευτικό ΕΑΕ παράλληλης στήριξης.
- Σε περίπτωση όπου απουσιάζει ο εκπαιδευτικός γενικής/επαγγελματικής εκπαίδευσης, ο/η εκπαιδευτικός ΕΑΕ (τμήματος ένταξης ή παράλληλης στήριξης-συνεκπαίδευσης) συνεχίζει να παρέχει κανονικά τις υπηρεσίες υποστήριξης στο τμήμα, για τις συγκεκριμένες ώρες που προβλέπονται ήδη στο πρόγραμμά του. **Σε καμία περίπτωση δεν «αναπληρώνει» τον/την εκπαιδευτικό γενικής/επαγγελματικής εκπαίδευσης στα διδακτικά του/της καθήκοντα.**
- Οι εκπαιδευτικοί παράλληλης στήριξης-συνεκπαίδευσης κατά τη διάρκεια των διαλειμμάτων καλούνται να εφαρμόζουν στόχους που έχουν προβλεφθεί στο ΕΠΕ των υποστηριζόμενων μαθητών/τριών. Στην περίπτωση εκείνη όπου δεν υφίστανται συγκεκριμένοι στόχοι στο ΕΠΕ, μετέχουν κανονικά στο πρόγραμμα των εφημεριών.
- Η κατανομή ωρών υποστήριξης από εκπαιδευτικό ΕΑΕ κατά τη διάρκεια του Ολοήμερου Προγράμματος αποφασίζεται *«με αιτιολογημένη πρόταση του συλλόγου διδασκόντων και της Επιτροπής Διεπιστημονικής Υποστήριξης (Ε.Δ.Υ.), εφόσον έχει συσταθεί, καθώς και έγκριση του Διευθυντή της οικείας Διεύθυνσης Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης»*, σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου 6 του ν.3699/2008. Για τη λήψη της ως άνω απόφασης λαμβάνονται υπόψη ιδίως οι αυξημένες ανάγκες κοινωνικοποίησης, αυτοεξυπηρέτησης, αυτορρύθμισης ή πρόσθετης διδακτικής ενίσχυσης. Η υποστήριξη κατά τη διάρκεια του ολοήμερου προγράμματος μπορεί να αφορά στο σύνολο ή σε μέρος των ημερών μέσα στην εβδομάδα, στο σύνολο ή σε μέρος των ωρών του Ολοήμερου Προγράμματος, με την επιφύλαξη τήρησης του διδακτικού και του εργασιακού ωραρίου των εκπαιδευτικών.
- Η υποστήριξη σε ώρες άλλων γνωστικών αντικειμένων από τον ίδιο εκπαιδευτικό που διαθέτει πιστοποιημένη γνώση της γραφής Braille ή επάρκεια στην Ελληνική Νοηματική Γλώσσα (Ε.Ν.Γ.), γίνεται στο πλαίσιο της παροχής «εύλογων προσαρμογών» (νοηματική γλώσσα, βοήθεια στη χρήση γραφομηχανής Braille, εκπαίδευση στην καταγραφή σημειώσεων, σταθερό πρόσωπο αναφοράς κ.ά.) και όχι σε διδασκαλία διαφορετικού γνωστικού αντικειμένου.

- Υπενθυμίζεται ότι οι σύμβουλοι Εκπαίδευσης και το ΚΕΔΑΣΥ λειτουργούν υποστηρικτικά και συνεπικουρούν το σχολείο. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, το ΚΕΔΑΣΥ αναλαμβάνει και καταθέτει στο σχολείο συγκεκριμένες προτάσεις για την κατανομή των ωρών υποστήριξης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Υπερσύνδεσμοι επιμορφωτικού υλικού

Παρατίθενται υπερσύνδεσμοι με επιμορφωτικό και υποστηρικτικό υλικό το οποίο έχει παραχθεί μέσα από επίσημα προγράμματα και παρακαλούμε για την αξιοποίησή του στην κατεύθυνση της ενταξιακής εκπαίδευσης και της υποστήριξης των μαθητών/τριών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

Το μεγαλύτερο μέρος του υλικού προέρχεται από το έργο «Καθολικός Σχεδιασμός και Ανάπτυξη Προσβάσιμου Ψηφιακού Εκπαιδευτικού Υλικού» του ΙΕΠ, το οποίο στο σύνολό του είναι αναρτημένο στον ιστότοπο: <https://prosvasimo.iep.edu.gr/el/>

http://www.prosvasimo.iep.edu.gr/docs/pdf/Epimorfwsh_2017/%CE%A3%CE%A5%CE%9B%CE%9B%CE%9F%CE%93%CE%99%CE%9A%CE%9F%CE%A3%20%CE%A4%CE%9F%CE%9C%CE%9F%CE%A3.pdf

(Επιμορφωτικό Υλικό 2017 – Εκπαιδευτικό υλικό για την παράλληλη στήριξη και την ένταξη μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στο σχολείο - ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΤΟΜΟΣ)

<https://prosvasimo.iep.edu.gr/el/odhgos-ekpaideutikou-gia-thn-euaisthitopoihsh-se-themata-apodoxhs-ths-anaphrias-kai-ths-diaforetikothtas-kai-thn-anapyksh-entaksiakhs-koultouras-sto-sxoleio>

(Οδηγός εκπαιδευτικού για την ευαισθητοποίηση σε θέματα αποδοχής της αναπηρίας και της διαφορετικότητας και την ανάπτυξη ενταξιακής κουλτούρας στο σχολείο)

Στις σελίδες 19-22 του Συλλογικού Επιστημονικού Τόμου του πρώτου υπερσυνδέσμου και στις σελίδες 26-27 του Οδηγού Εκπαιδευτικού του δεύτερου υπερσυνδέσμου, περιλαμβάνονται κατευθύνσεις για τα Μοντέλα Συνδιδασκαλίας

<https://prosvasimo.iep.edu.gr/docs/pdf/KI/%CE%9F%CE%94%CE%97%CE%93%CE%9F%CE%A3%20%CE%95%CE%9A%CE%A0%CE%91%CE%99%CE%94%CE%95%CE%A5%CE%A4%CE%99%CE%9A%CE%9F%CE%A5%20%CE%9A%CE%99.pdf>

(Οδηγός εκπαιδευτικού για την ανάπτυξη κοινωνικών, συναισθηματικών δεξιοτήτων, δεξιοτήτων ζωής και αυτόνομης διαβίωσης για μαθητές με αναπηρία μέσω Κοινωνικών Ιστοριών.)

<https://prosvasimo.iep.edu.gr/Books/2020/%CE%91%CE%A5%CE%A4%CE%99%CE%A3%CE%9C%CE%9F%CE%A3/%CE%95%CE%BA%CF%80%CE%B1%CE%AF%CE%B4%CE%B5%CF%85%CF%83%CE%B7%20%CE%BC%CE%B1%CE%B8%CE%B7%CF%84%CF%8E%CE%BD%20%CE%BC%CE%B5%20%CE%94%CE%B9%CE%B1%CF%84%20%CE%91%CF%85%CF%84%20%CE%A6%CE%AC%CF%83%CE%BC.pdf>

(Εκπαίδευση μαθητών και μαθητριών με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος: Καλές πρακτικές για τη σχολική τους ένταξη.)

<https://prosvasimo.iep.edu.gr/Books/2020/ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ%20ΠΡΟΣΟΧΗΣ%20ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ/Εκπαίδευση%20μαθητών%20με%20προβλ%20προσοχής%20και%20συγκέντρωσης.pdf>

(Εκπαίδευση μαθητών και μαθητριών με προβλήματα προσοχής και συγκέντρωσης: Καλές πρακτικές για τη σχολική τους ένταξη)

<https://prosvasimo.iep.edu.gr/Books/2021/Moutavelis.%CE%A03.10.1.platforma21.9.2021.pdf>

(Εργαλεία παιδαγωγικής αξιολόγησης των μαθητών από τους εκπαιδευτικούς προκειμένου να συντάσσουν το εξατομικευμένο πρόγραμμα εκπαίδευσης)

<https://prosvasimo.iep.edu.gr/el/koinwnikes-istories>

(Κοινωνικές ιστορίες)

<http://www.prosvasimo.iep.edu.gr/el/easy-to-read-dd>

(«Καθολικός σχεδιασμός και ανάπτυξη προσβάσιμου ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού»: Μεταγραφή και προσαρμογή των σχολικών βιβλίων των Θρησκευτικών, της Μελέτης Περιβάλλοντος, της Ιστορίας, των Μαθηματικών και της Γλώσσας της Δ' Δημοτικού με τη μέθοδο Easy to Read - Εγχειρίδιο Αυτορρύθμισης - ΒΙΒΛΙΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ – Ψηφιακή Εφαρμογή)

<http://www.prosvasimo.iep.edu.gr/el/epimorfotiko-yliko-2021>

(Επιμορφωτικό Υλικό 2021 – Παρουσιάσεις)

<http://www.prosvasimo.iep.edu.gr/el/epimorfotiko-yliko-2017>

(Επιμορφωτικό Υλικό 2017 – Παρουσιάσεις-Βίντεο)

<http://www.prosvasimo.iep.edu.gr/el/parousiaseis-eisigisewn-epimorfwsheis-159>

(Διαφοροποίηση της διδασκαλίας ανά κατηγορία αναπηρίας –Παρουσιάσεις)

<http://ed.prosvasimo.iep.edu.gr/educational-material/odhgoi-diaforopoihsheis-159>

(Διαφοροποίηση της διδασκαλίας ανά κατηγορία αναπηρίας – Οδηγοί Διαφοροποίησης)

<https://prosvasimo.iep.edu.gr/el/vivlia-eidikhs-agwghs-2020>

(Οδηγοί Εκπαιδευτικών και Προσβάσιμο Εκπαιδευτικό Υλικό για όλες τις αναπηρίες)

<https://prosvasimo.iep.edu.gr/el/paradotea/sxediasmos-kai-anaptiksh-prosvasimou-ekpaideutikou-kai-eoptiikou-ylikou-gia-mathites-me-anaphries/sxediasmos-kai-anaptiksh-prosvasimou-ekpaideutikou-kai-eoptiikou-ylikou-gia-mathites-me-anaphries-prosarmosmena-sxolika-egxeiridia-logismika>

(ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΜΕΝΑ ΣΧΟΛΙΚΑ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ – ΛΟΓΙΣΜΙΚΑ)

<https://www.epiteliki.minedu.gov.gr/?p=2096&lang=el>

(Επιμορφωτικό Υλικό έργου «Επιμόρφωση Συντονιστών Εκπαιδευτικού Έργου» Επιλογή του συνδέσμου της ενότητας: [Ζητήματα ενταξιακής εκπαίδευσης](#))

<https://prosvasimo.iep.edu.gr/el/paradotea/vivlia-gia-amvlywpes-mathites-eisagwgh>

(Βιβλία διασκευασμένα και προσαρμοσμένα για αμβλύωπες μαθητές)

<https://prosvasimo.iep.edu.gr/el/odhgoi-gia-sdey-edey-eep>

(Οδηγοί για ΣΔΕΥ/ΕΔΕΑΥ & ΕΕΠ - Επιμορφωτικό Υλικό 2014)

<https://prosvasimo.iep.edu.gr/el/polimesiko-uliko-prosarmosmena-sxolika-vivlia/ekpaideutiko-logismiko>

(Συλλογή από Προσαρμοσμένα Σχολικά Βιβλία και Λογισμικά)

<https://prosvasimo.iep.edu.gr/el/ekpaideush-mathitwn-me-eidikes-mathisiakes-duskolies>

(Εκπαίδευση Παιδιών με Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες)

Με εντολή Υπουργού

**Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΠΕ, ΔΕ
& ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ**

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΠΑΔΟΜΑΡΚΑΚΗΣ

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

Η Προϊσταμένη του Τμήματος Α΄ της
Δ/σης Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης του
Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και
Αθλητισμού
Ευγενία Παναγωτοπούλου

Εσωτερική Διανομή:

- Γραφείο Υπουργού κας Ζαχαράκη
- Γραφείο Γενικού Γραμματέα ΠΕ, ΔΕ και Ειδικής Αγωγής κ. Ι. Παπαδομαρκάκη
- Γενική Δ/ση Σπουδών Π/θμιας & Δ/θμιας Εκπ/σης
- Δ/ση Σπουδών, Προγραμμάτων και Οργάνωσης Π.Ε.
- Δ/ση Σπουδών, Προγρ/των & Οργάνωσης Δ.Ε.
- Δ/ση Επαγγελματικής Εκπαίδευσης
- Δ/ση Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης-Τμήμα Α΄
- Αυτοτελές Τμήμα Πρότυπων και Πειραματικών Σχολείων